

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Методологія та організація досліджень у фізичній терапії

(підготовка кваліфікаційної роботи)

(назва освітнього компонента)

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ 227 Терапія та реабілітація _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____ 227.01 Фізична терапія _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ Фізична терапія _____
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «Методологія та організація досліджень у фізичній терапії (підготовка кваліфікаційної роботи)»
підготовки «магістра», галузі знань — 22 Охорона здоров'я, спеціальності — 227
Терапія та реабілітація, спеціалізація - 227.01 Фізична терапія, освітньо-
професійна програма – Фізична терапія

Розробник: Степаненко В.В. доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к. б.
н., доцент

Погоджено

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Андрійчук О.Я.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної
терапії та ерготерапії**
протокол № 1 від 30серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

Степаненко В.В., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я	Нормативний
		Рік навчання <u>2</u>
Кількість годин/кредитів 120/4	227 Терапія та реабілітація	Семестр <u>3-4</u> ий
	Фізична терапія	Лекції 18 год.
	магістр	Лабораторні заняття 40 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 54 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про науково-педагогічного працівника

Степаненко В'ячеслав Володимирович

Кандидат біологічних наук

Доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація: Stepanenko.Viacheslav@vnu.edu.ua

Дні занять: у відповідності до розкладу ВНУ імені Лесі Українки

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Освітній компонент «**Методологія та організація досліджень у фізичній терапії (підготовка кваліфікаційної роботи)**» є базовим для здобувачів освіти спеціальності - 227 Терапія та реабілітація освітнього рівня «магістр» та забезпечує формування компетентностей провадження наукової діяльності.

Пререквізити: доказова медицина в практиці фізичного терапевта, наукова комунікація іноземною мовою.

Постреквізити: виконання та захист кваліфікаційної роботи.

Метою освітнього компонента «Методологія та організація досліджень у фізичній терапії (підготовка кваліфікаційної роботи)» є формування професійної компетентності здобувачів освіти як здатності застосовувати систему знань, щодо гносеологічної проблематики,

наукових парадигм, методів та принципів організації наукових досліджень, виконання кваліфікаційної роботи магістра як виду навчально-дослідницької роботи.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Методологія та організація досліджень у фізичній терапії (підготовка кваліфікаційної роботи)» є:

- сформувати у здобувачів освіти уявлення про основні методологічні засади провадження наукової діяльності.
- сформувати у здобувачів освіти конкретні вміння та навички організації та провадження наукових досліджень у сфері фізичної терапії за обраною тематикою.
- сформувати у здобувачів освіти конкретні вміння та навички представлення результатів наукової діяльності
- формування дослідницького підходу майбутньої професійної діяльності
- формування у здобувачів освіти уявлень про освітній процес як поєднання викладання та наукового дослідження.

2. Результати навчання (компетентності).

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми
- ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК 7. Здатність працювати автономно.
- ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ФКфт 6. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.
- ФКфт 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик)
- ПРфт 4. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.
- ПРфт 15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.
- ПРфт 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.
- ПРфт 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.
- ПРфт 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

3. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Лаб. роботи	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
Тема 1. Філософські основи наукових досліджень. Наука і наукові дослідження в сучасному світі. Наука як сфера людської свідомості. Етапи становлення і розвитку науки. Критерії науковості знання. Класифікації наукового знання. Основні концепції взаємовідносин філософії, етики, моралі і науки. Етика сучасного наукового дослідження. Проблема позанаукового знання та його співвідношення з наукою. Функції науки. Специфіка реабілітації як наукової теорії.	8	2	2	4		ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Тема 2. Методологія її рівні та форми. Методологія наукового дослідження: поняття, форми, функції, структура. Методологічні принципи та підходи. Рівні методології. Філософський рівень методології. Загальнонауковий рівень методології. Конкретно-науковий рівень методології. Технологічний рівень методології.	8	2	2	4		ДС, РМГ, ІРС/5
Тема 3. Гносеологія наукових досліджень. Сутність дослідження. Поняття та функції наукового дослідження. Класифікації та види наукових досліджень. Теоретичні та експериментальні. Фундаментальні, прикладні, наукові розробки. Систематичні огляди та мета-аналіз, рандомізовані, когортні (ретроспективні та проспективні), «випадок-контроль» та ін. Лонгітюдний метод. Їх специфіка і можливості. Етапи дослідження. Наукова школа: сутність і ознаки. Роль особистості вченого у науці.	10	2	2	4	2	ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Тема 4. Логіка та категоріальний апарат дослідження Генерування та ідентифікація наукової ідеї. Гіпотеза наукового дослідження. Моніторинг стану обраної проблеми. Новизна дослідження. Вибір напрямку і теми наукового дослідження.	22	2	2	10	2	ДС, РМГ, ІРС/5
Формування структурних елементів наукового дослідження. Визначення предмета і об'єкта, мети і завдань дослідження. Формулювання та структура висновків.			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Поняття, функції та структура програми дослідження.			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Критерії якості дослідження. Ефективність наукових досліджень їх теоретична і практична значущість. Практичні аспекти складання плану кваліфікаційної роботи.			2			ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Тема 5. Методи дослідження. Поняття методу. Взаємозв'язок предмета й методу дослідження. Класифікація методів дослідження. Теоретичні методи дослідження. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Абстрагування. Формалізація. Узагальнення. Моделювання. Аналогія. Класифікація. Ідеалізація. Логічні методи: аксіоматичний метод, гіпотетичний метод. Герменевтичні методи. Методологічні проблеми інтерпретації наукових результатів.	30	2	2	14	2	ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5

Поняття емпіричних методів дослідження, вимоги до емпіричних методів. Спостереження як метод пізнання. Метод опитування. Опитувальні методи (бесіда, інтерв'ю, анкета, збір анамнезу). Метод порівняння. Експеримент у наукових дослідженнях: мета, призначення та види.			2			ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Вивчення результатів наукової діяльності: інформаційних джерел, баз даних: біографічний метод, метод аналізу документів, контент-аналіз, методи дослідження великих об'ємів даних.			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Математичні методи наукового дослідження: розрахункові, статистичні методи, математичне моделювання.		2	2			ДС, РМГ, ІРС/5
Робота з експертами, як метод наукового дослідження: «мозкова атака», метод «Дельфі». Штучний інтелект, як метод наукового дослідження: проблеми та перспективи. Методологічні основи та проблематика прогнозування.			2			ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Тема 6. Праксеологія наукових досліджень. Форми представлення наукової роботи. Способи написання тексту. Стиль наукової мови. Скорочення слів.			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Форми представлення результатів наукової роботи. Тези. Доповідь. Стаття. Реферат. Проект. Кваліфікаційна робота.			2			ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Форми представлення результатів наукової роботи. Об'єкти інтелектуальної власності. Патенти. Знаки для товарів та послуг.		2	2			ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Форми представлення результатів наукової роботи. Об'єкти інтелектуальної власності. Авторське право. Суміжні права.	34		2	14	2	ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Вимоги до оформлення результатів наукової роботи. Вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт (рукопису).			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Оформлення наочних узагальнюючих матеріалів. Таблиць. Графічні способи викладення ілюстративного матеріалу.		2	2			ДС, РМГ, ІРС/5
Інформаційний апарат наукової роботи. Оформлення бібліографічного апарату. Вимоги до друку рукопису та оприлюднення результатів наукових досліджень.			2			ДС, РМГ, ІРС/5
Тема 7. Заклад вищої освіти як поєднання викладання та наукового дослідження. Сучасні педагогічні підходи до розвитку дослідницьких компетентностей магістрів терапії та реабілітації. Методологічне підґрунтя методики викладання. Дослідницька компетентність викладача. Академічна дискусія як жанр навчального спілкування для розвитку вмінь критичного спілкування та розуміння змісту. Сучасні методи навчання і викладання на основі дослідження: вітчизняний та зарубіжний досвід.	8	2	2	4		ДС, РМГ, ІНДЗ, ІРС/5
Всього годин / Балів	120	18	40	54	8	200

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне науково-дослідне завдання / індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, ПКР підсумкова контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання оцінюються в

процесі поточного контролю.

1. Етичні та моральні аспекти сучасних наукових досліджень у сфері охорони здоров'я.
2. Плагіат у наукових дослідженнях. Сучасний стан та проблеми.
3. Специфіка наукових дослідження у сфері терапії та реабілітації.
4. Класифікації та види наукових досліджень.
5. Наукова школа: сутність і ознаки. Наукові школи в реабілітації.
6. Роль особистості вченого у науці.
7. Штучний інтелект, як метод наукового дослідження: проблеми та перспективи.
8. Основи та проблематика прогнозування реабілітаційного процесу.
9. Робота з експертами, як метод наукового дослідження у галузі охорони здоров'я.
10. Критерії та методологія забезпечення якості наукового дослідження у терапії та реабілітації.
11. Об'єкти інтелектуальної власності. Винахід та корисна модель.
12. Об'єкти інтелектуальної власності. Промисловий зразок.
13. Об'єкти інтелектуальної власності. Знаки для товарів та послуг.
14. Об'єкти інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.
15. Сучасна методика викладання через наукове дослідження у галузі охорони здоров'я.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського

національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Бали	Критерії
5	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Дотримані правила реферування наукових публікацій Прослідковуються доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.
4	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Не дотримані правила реферування наукових публікацій Прослідковуються доказовість висновків.
3	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий аналіз суті та змісту першоджерел. Викладено факти, ідеї, результати дослідження в логічній послідовності. Не дотримані правила реферування наукових публікацій Не прослідковуються доказовість висновків, та обґрунтованість власної позиції.
2	Обґрунтовано актуальність, сформульовано мету, завдання та визначено методи дослідження. Складено план дослідження Проведено поверхневий

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Наука як сфера людської свідомості. Етапи становлення і розвитку науки.
2. Критерії науковості знання.
3. Класифікації наукового знання.
4. Основні концепції взаємовідносин філософії, етики, моралі і науки.

5. Проблема позанаукового знання та його співвідношення з наукою.
6. Функції науки.
7. Специфіка реабілітації як наукової теорії.
8. Методологія наукового дослідження: поняття, форми, функції, структура.
9. Методологічні принципи та підходи.
10. Рівні методології. Філософський рівень методології. Загальнонауковий рівень методології. Конкретно-науковий рівень методології. Технологічний рівень методології.
11. Поняття та функції наукового дослідження.
12. Класифікації та види наукових досліджень: систематичні огляди та мета-аналіз, рандомізовані, когортні (ретроспективні та проспективні), «випадок-контроль» та ін. Їх специфіка і можливості.
13. Етапи дослідження.
14. Наукова школа: сутність і ознаки.
15. Роль особистості вченого в науці.
16. Генерування та ідентифікація наукової ідеї.
17. Гіпотеза наукового дослідження.
18. Моніторинг стану обраної проблеми.
19. Новизна дослідження. Вибір напряму і теми наукового дослідження.
20. Формування структурних елементів наукового дослідження. Визначення предмета і об'єкта, мети і завдань дослідження.
21. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Поняття, функції та структура програми дослідження.
22. Критерії якості дослідження. Ефективність наукових досліджень їх теоретична і практична значущість.
23. Поняття методу. Взаємозв'язок предмета й методу дослідження.
24. Класифікація методів дослідження. Теоретичні методи дослідження. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Абстрагування. Формалізація. Узагальнення. Моделювання. Аналогія. Класифікація. Ідеалізація.
25. Логічні методи: аксіоматичний метод, гіпотетичний метод.
26. Герменевтичні методи: проблема інтерпретації наукових результатів.
27. Поняття емпіричних методів дослідження, вимоги до емпіричних методів.
28. Метод порівняння.
29. Спостереження як метод пізнання.
30. Лонгітюдний метод.
31. Експеримент у наукових дослідженнях: мета, призначення та види.
32. Метод опитування. Опитувальні методи (бесіда, інтерв'ю, анкета,). Анамнез як специфічний метод дослідження.
33. Вивчення результатів наукової діяльності: інформаційних джерел, баз даних: бібліографічний метод, метод аналізу документів, патентний метод, контент-аналіз, методи дослідження великих об'ємів даних.
34. Математичні методи наукового дослідження: розрахункові, статистика, математичне моделювання.
35. Робота з експертами, як метод наукового дослідження: «мозкова атака», метод «Дельфі».

36. Штучний інтелект, як метод наукового дослідження: проблеми та перспективи.
37. Основи та проблематика прогнозування. Специфіка прогнозування в реабілітації.
38. Форми представлення наукової роботи. Реферат. Тези. Доповідь. Стаття. Рукописи: курсова робота, кваліфікаційна робота. Проект.
39. Об'єкти інтелектуальної власності. Винахід та корисна модель.
40. Об'єкти інтелектуальної власності. Промисловий зразок.
41. Об'єкти інтелектуальної власності. Знаки для товарів та послуг.
42. Об'єкти інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.
43. Вимоги до оформлення результатів наукової роботи.
44. Вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт (рукопису).
45. Оформлення бібліографічного апарата.

Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Методологія і організація наукових досліджень / Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. – К: Центр навчальної літератури, 2023. – 142с.
2. Методологія та організація наукових досліджень / Микола Євтушенко, Меланія Хижняк. – К: Центр навчальної літератури, 2021. – 350 с.
3. Колесник О. Основи наукових досліджень - К: Центр навчальної літератури, 2021. – 144с.
4. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с
5. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 352 с.
6. Основи наукових досліджень /О.В. Мазур, О.В. Подвойська, С.В. Радецька – Вінниця: Нова книга, 2013 – 120с.
7. Методологія науково-дослідної роботи: навчальний посібник/ О.Б. Кривонос, О.М. Демченко – Київ: Медицина, 2010. – 160 с.

Додаткова література:

1. Peter Pruzan Research Methodology. - Springer Cham, 2016. – 326p.
2. C. George Thomas Research Methodology and Scientific Writing – Springer Cham, 2021. – 620 p.
3. Roy, Ajit. A Guide to Research Methodology for Beginners. N.p.: Independently Published, 2020. – 594p.
4. Mukherjee, Shyama Prasad. A Guide to Research Methodology: An Overview of Research Problems, Tasks and Methods. UK, CRC Press, 2019. – 254p.
5. Olena Karaman, Vitalii Kurylo, Yaroslava Yurkiv, Viktoriia Stepanenko, Viacheslav Stepanenko Prospects for overcoming academic dishonesty in Ukraine in order to eliminate corruption and shadow schemes Scientific Herald of Uzhhorod University, Issue 55, 2024, 1018–1028 DOI: 10.54919/physics/55.2024.101hf8 (Scopus)
6. Степаненко В.В., Степаненко В.І. Презентація як засіб підготовки фахівців з

фізичної терапії і соціальної роботи до надання реабілітаційних послуг. Zeszyty naukowe. Turystyka i Rekreacja/ Wyższa Szkoła Turystyki i Języków obcych w Warszawie. Warszawa. 2022 Zeszyt 29(1). 31-38

7. Степаненко В.В., Степаненко В.І. Використання потенціалу соціальних мереж у формуванні критичного мислення здобувачів вищої освіти. Освіта та педагогічна наука No 1 (179), 2022. С.71-80 DOI: 10.12958/2227-2747-2022-1(179)-71-80
8. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Електронні ресурси:

1. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2023. URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/
2. Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти): ВНУ імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/rmpvkkx>
3. Положення про систему запобігання та виявлення та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/kjicls>
4. Physioplus – міжнародний професійний ресурс безперервного навчання та професійного розвитку фізичних терапевтів – <https://members.physiopedia.com/my-home/>
5. Української асоціації фізичної терапії <https://uapt.org.ua/uk/home/>
6. Інформаційні ресурси та бібліотека Української асоціації фізичної терапії <https://uapt.org.ua/uk/resource/library>
7. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій PubMed <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
8. Репозиторій реабілітаційних ресурсів ReLAB-HS <https://resources.relabhs.org/uk/>
9. База даних та довідкові ресурси OTseeker <https://www.otseeker.com>
10. Доказова база даних з фізичної терапії (Physiotherapy Evidence Database) <https://pedro.org.au>
11. База даних Shirley Ryan AbilityLab <https://www.sralab.org>
12. База даних Physiopedia <https://www.physio-pedia.com>
13. База даних та довідкові ресурси StrokeEngine <https://strokengine.ca>
14. Бібліотека Міжнародного Фонду Паркінсона <https://www.parkinson.org/resources-support/pd-library>
15. База даних та довідкові ресурси Міжнародного товариства Паркінсона та рухових розладів <https://www.movementdisorders.org>
16. Бібліографічна база PubMed <https://www.nlm.nih.gov>
17. Кокранівська бібліотека (Cochrane Library) <https://www.cochranelibrary.com>
18. База даних Американської асоціації психології (APA)

- <https://www.apa.org/pubs/databases/index>
- 19.Репозиторій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" –
<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=799>
- 20.Глосарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" –
<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=801>
- 21.Grafiati. Онлайн-генератор посилань за ДСТУ 8302:2015. URL:
<https://www.grafiati.com/uk/blogs/dstu-8302-2015-referencing-generator/>
- 22.ONTU4Ref Manager. URL: <https://4ref.ontu.edu.ua/>
- 23.Electronic Volyn National University Institutional Repository. URL:
<https://evnuir.vnu.edu.ua/>
- 24.Free Harvard Citation Generator. URL: <https://www.citethisforme.com/citation-generator/harvard>